

PAŹDZIERNIK 2022

MONITOR JAPOŃSKI

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2022

Co dalej z relacjami japońsko-chińskimi?

Najważniejszym wydarzeniem w październiku był XX Zjazd Komunistycznej Partii Chin podczas którego, doszło do dalszej konsolidacji władzy w rękach Xi Jinpinga. W nadchodzących miesiącach japońska dyplomacja podejmie próbę organizacji bezpośredniego spotkania premiera Kishidy Fumio z przewodniczącym Xi. Organizacja szczytu w nadchodzących tygodniach może być jedną z ostatnich okazji do wykorzystania 50. rocznicy normalizacji stosunków dyplomatycznych pomiędzy Japonią a Chinami.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

1 października: japoński gabinet opracował wytyczne dotyczące ochrony strategicznych łańcuchów dostaw. Japoński rząd przedstawił wytyczne dotyczące ochrony strategicznych łańcuchów dostaw w ramach strategii bezpieczeństwa ekonomicznego. Nowy dokument określa warunki niezbędne do oznaczenia towarów lub technologii jako krytycznych oraz ustala szerszą politykę w zakresie bezpieczeństwa dostaw. Wśród kluczowych towarów znalazły się półprzewodniki, materiały medyczne oraz metale rzadkie. Przedsiębiorstwa dostarczające produkty przedstawiają plany dywersyfikacji źródeł i gromadzenia zapasów towarów. Jeśli zostaną zatwierdzone, rząd zapewni wsparcie finansowe.

1 października: kolejny raport na temat powiązań PLD z Kościołem Zjednoczeniowym. Na początku września Partia Liberalno-Demokratyczna opublikowała wstępny raport złożony przez ustawodawców na temat ich powiązań z Kościołem Zjednoczeniowym. Od tego czasu media donosiły o powiązaniach innych ustawodawców, w tym ministrów gabinetów, z organizacjami powiązanymi z Kościołem. 30 września PLD ujawniła, że 12 ustawodawców złożyło dodatkowe raporty i jeden z nich został uznany za związanego z Kościołem Zjednoczeniowym. Nie podano jednak żadnych konkretnych wyjaśnień co do charakteru tych powiązań. Partia ujawniła również nazwiska 121 ustawodawców w swoim pierwotnym raporcie, ponieważ stwierdzono, że mieli oni wyjątkową bliskość z Kościołem, np. otrzymywali wsparcie podczas wyborów. Opublikowano również nazwiska czterech dodatkowych ustawodawców: Zastępca sekretarza głównego gabinetu Kihara Seiji; Imamura Masahiro, były minister odbudowy; Ishii Taku, członek izby niższej

oraz Higa Natsumi, członek izby wyższej. Wszyscy czterej przyznali się do wygłaszania przemówień na spotkaniach organizowanych przez organizacje związane z Kościołem Zjednoczeniowym.

3 października: Kishida obiecuje odbudowę zaufania po skandalu w Kościele Zjednoczeniowym. Premier Kishida Fumio próbuje odwrócić uwagę od skandalu Kościoła Zjednoczeniowego, który wstrząsnął krajową polityką i skupić się na ożywieniu gospodarki. Premier nakreślił program polityczny na najbliższe miesiące. Kishida zapowiedział organizację spotkań z ofiarami Kościoła Zjednoczeniowego oraz złożenie wyjaśnień, które mają przywrócić zaufanie do jego rządu. Partie opozycyjne domagają się przeprowadzenia oficjalnego śledztwa w sprawie powiązań między politykami a Kościołem Zjednoczeniowym. Premier Kishida chce jednak odłożyć te kwestie na bok i skupić się na odbudowaniu osłabionej gospodarki. Jego rząd pracuje nad przygotowaniem pakietu stymulującego gospodarkę i przedłożeniem drugiej ustawy o wydatkach uzupełniających.

7 października: zbliżenie Japonii i Korei Południowej po próbach balistycznych Korei Północnej. Premier Kishida Fumio i prezydent Korei Południowej Yoon Suk-yeol odbyli rozmowę telefoniczną po tym, jak Korea Północna wystrzeliła dwie rakiety balistyczne, które wylądowały w Morzu Japońskim. Kishida podkreślił znaczenie budowy nowych relacji w sposób zorientowany na przyszłość. Według południowokoreańskiej kancelarii prezydenckiej obaj przywódcy zgodzili się również co do potrzeby wysłania Korei Północnej jasnego komunikatu, że prowokacje będą wiązały się z kosztami. Od czasu objęcia urzędu w maju, prezydent Yoon pokazał, że jest gotowy do naprawy dwustronnych więzi, a Korea Południowa wykazuje większy entuzjazm w kwestii współpracy w zakresie bezpieczeństwa narodowego zarówno z Japonią, jak i Stanami Zjednoczonymi.

8 października: Rosja próbuje przejąć udziały w projekcie wydobywczym Sachalin-1. Prezydent Rosji Władimir Putin podpisał dekret o ustanowieniu nowego operatora projektu naftowo-gazowego Sachalin-1 w celu przejęcia udziałów zagranicznych. Nowe prawo utrudnia proces opuszczenia projektu przez grupę Exxon Mobil, która posiada 30 procent udziałów w projekcie. Amerykański producent przygotowuje się do opuszczenia projektu od marca 2022 roku. W kwietniu Exxon przedstawiła gotowość na przejęcie udziałów przez jednego z pozostałych partnerów. Firma zmniejszyła wydobycie i rozpoczęła proces usunięcia personelu z Rosji. Pozostali partnerzy to rosyjski Rosneft i indyjska spółka ONGC Videsh oraz japońska SODECO.

14 października: Japonia planuje budowę nowych schronów przeciwbombowych na Okinawie w związku z rosnącym napięciem wokół Tajwanu. Władze w Tokio rozważają budowę schronów przeciwbombowych na

najbardziej wysuniętych na południe wyspach Okinawy, aby chronić mieszkańców przed atakami raketowymi w przypadku konfliktu zbrojnego w Cieśninie Tajwańskiej. Sekretariat Gabinetu zwrócił się o dodatkowe 477 000 dolarów na rok fiskalny 2023, aby przeprowadzić badania. Rząd będzie traktował priorytetowo budowę schronów na wyspach Sakishima w południowej Okinawie, w tym Yonaguni i Ishigaki. Wyspy zamieszkuje ponad 100 000 osób. Yonaguni znajduje się zaledwie 110 kilometrów od Tajwanu. W całej prefekturze Okinawa jest obecnie tylko sześć oficjalnie wyznaczonych schronów ewakuacyjnych.

17 października: premier Japonii otwiera zlecił kontrolę działalności Kościoła Zjednoczeniowego. Premier Kishida Fumio zlecił ministrowi kultury rozpoczęcie śledztwa w sprawie kontrowersyjnego Kościoła Zjednoczeniowego. Premier próbuje zatrzymać gwałtowny spadek poparcia dla jego gabinetu wywołany powiązaniem Kościoła z członkami Partii Liberalno-Demokratycznej. W wyniku dochodzenia Kościół Zjednoczeniowy mógłby utracić status korporacji religijnej, co pozbawiłoby go korzyści podatkowych. Po śmierci premiera Abe Shinzō w japońskich mediach pojawiają się informacje dotyczące sposobów, którymi grupa zachęcała wyznawców do przekazywania ogromnych darowizn na rzecz kościoła, rujnując przy tym życie wielu rodzin.

20 października: Japonia rozważa powołanie agencji badań nad technologią wojskową w stylu amerykańskim. Japońskie Ministerstwo Obrony rozważa utworzenie nowego organu badawczego wzorowanego na amerykańskiej agencji DARPA, który miałby wspierać rozwój cywilnych technologii o zastosowaniu wojskowym. Ministerstwo planuje uruchomienie agencji w 2024 roku, wspierając projekty w zakresie sztucznej inteligencji, komputerów kwantowych i dronów. Projekt został zaproponowany po rozpoczęciu inwazji Rosji na Ukrainę. Japonia obawia się utraty przewagi technologicznej w takich dziedzinach jak produkcja dronów, bezpieczeństwo cybernetyczne i kampanie informacyjne.

21 października: nie będzie dochodzenia w sprawie powiązań polityków z Kościołem Zjednoczeniowym. Premier Kishida Fumio nie planuje dochodzenia w sprawie członków PLD, którzy podpisali przedwyborcze „pakty polityczne” z grupami powiązanych z Kościołem Zjednoczeniowym. Zamiast tego premier wezwał ustawodawców do zbadania własnych działań, aby mógł lepiej zrozumieć ich powiązania z Kościołem Zjednoczeniowym. Premier powtórzył również, że wszelkie kontakty PLD z Kościołem lub jego organizacjami podczas wyborów nie miały wpływu na późniejsze decyzje polityczne partii. Dwie organizacje powiązane z Kościołem Zjednoczenia poprosiły ustawodawców PLD o podpisanie paktów politycznych w zamian za poparcie w wyborach krajowych. Teshigawara Hideyuki, najwyższy urzędnik Kościoła Zjednoczeniowego,

powiedział na konferencji prasowej, że wie o takich umowach politycznych. LDP przeprowadziła wcześniej ankietę na temat powiązań swoich członków z Kościołem. Jednak wyniki, opublikowane we wrześniu, nie wspominały o porozumieniach przedwyborczych.

21 października: QUAD potrzebuje stałych sił morskich w regionie Indo-Pacyfiku. Podczas Sympozjum CSIS w Tokio, były szef operacji morskich USA adm. Gary Roughead stwierdził, że grupa bezpieczeństwa Quad składająca się z USA, Japonii, Australii i Indii powinna mieć stałe siły morskie w regionie Indo-Pacyfiku, aby przeciwdziałać Chinom. Ustanowienie stałych sił morskich z rotacyjną zmianą dowództwa może być kolejnym krokiem w rozwoju współpracy wojskowej w ramach QUAD.

22 października: wizyta premiera Kishidy w Australii. Japonia i Australia podpisały dwustronne porozumienie o bezpieczeństwie, które ma odpowiedzieć na pogarszające się perspektywy bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku, spowodowane rosnącą aktywnością wojskową Chin. Aktualizacja Wspólnej Deklaracji o Współpracy Bezpieczeństwa uwzględniła umowę o wzajemnym dostępie do baz wojskowych, którą Kishida podpisał w styczniu z ówczesnym premierem Australii Scottem Morrisonem. Umowa umożliwi prowadzenie wspólnych ćwiczeń wojskowych w obu krajach. Jest to pierwsze takie porozumienie, jakie Japonia zawarła z jakimkolwiek innym krajem niż Stany Zjednoczone. Siły Samoobrony będą trenować i brać udział w ćwiczeniach z australijskim wojskiem w północnej Australii. Premier Australii Anthony Albanese powiedział, że „ta przełomowa deklaracja wysyła silny sygnał do regionu” o strategicznej koordynacji obu państw. Podczas wizyty w Australii przywódcy rozmawiali również o wzmocnieniu współpracy energetycznej. Eksport skroplonego gazu ziemnego i węgla z Australii jest kluczem do stabilnych dostaw energii dla Japonii.

24 października: minister ds. rewitalizacji gospodarki rezygnuje z powodu kontaktów z Kościołem Zjednoczeniowym. Yamagiwa Daishiro, minister odpowiedzialny za rewitalizację gospodarczą poda się do dymisji po serii raportów o jego powiązaniach z Kościołem Zjednoczeniowym. Yamagiwa, 54 lata, będzie pierwszym ministrem gabinetu, który ustąpi od czasu objęcia urzędu przez premiera Fumio Kishidę w październiku 2021 roku. Minister unikał pytań na temat swoich powiązań z kościołem, jednak później przyznał się do tych powiązań, gdy media przedstawiły dowody. Jego miejsce ma zająć Goto Shigeyuki, były minister zdrowia.

24 października: premier Kishida otwarty na rozmowy z ofiarami Kościoła Zjednoczeniowego. Premier Kishida Fumio zapowiedział, że chce przeprowadzić rozmowy z ofiarami Kościoła Zjednoczeniowego. Powtórzył

jednak, że dalsze dochodzenie w sprawie powiązań grupy religijnej z ustawodawcami partii rządzącej jest niepotrzebne. Panel Agencji Spraw Kulturalnych zalecił wprowadzenie zmian prawnych, aby pomóc wspierać ofiary tzw. „wyprzedaży duchowych” prowadzonych przez Kościół Zjednoczeniowy i działań związanych ze zbieraniem datków. Kishida powiedział, że chce wysłuchać byłych członków kościoła i innych ofiar, aby zrozumieć zakres szkód, jakie ponieśli. Panel zalecił również przeprowadzenie rządowego dochodzenia w sprawie działalności kościoła.

25 października: japońska dyplomacja planuje organizację szczytu z Xi Jinpingem. Po zakończeniu Zjazdu KPCh, który przyniósł dalszą konsolidację władzy w rękach przewodniczącego Xi Jinpinga, japońska dyplomacja reorientuje swoje podejście dyplomatyczne do Chin, aby skupić się na bezpośredniej komunikacji z chińskim prezydentem. Japoński premier Kishida Fumio podkreśla konieczność budowania „konstruktywnych i stabilnych” relacji z Pekinem. Zdaniem japońskiego MSZ najlepszym narzędziem ma być organizacja bezpośredniego spotkania na najwyższym szczeblu. Przywódcy Japonii i Chin nie spotkali się twarzą w twarz od prawie trzech lat, odkąd ówczesny premier Shinzo Abe odwiedził Xi w Pekinie w grudniu 2019 roku. Najbliższą okazją do organizacji szczytu jest listopadowe spotkanie Grupy 20 w Indonezji.

27 października: Korea Południowa weźmie udział w przeglądzie marynarki wojennej na wodach japońskich. Korea Południowa weźmie udział w międzynarodowym przeglądzie marynarki wojennej, który odbędzie się w zatoce Sagami w prefekturze Kanagawa. Decyzja o przyjęciu japońskiego zaproszenia w czasie zwiększonego napięcia w regionie, odzwierciedla zwrot Seulu w kierunku rozwoju współpracy ds. bezpieczeństwa. Rząd prezydenta Yoon Suk Yeola dąży do naprawy relacji z Japonią, które uległy pogorszeniu w wyniku sporów natury historycznej. Będzie to pierwsza wizyta południowokoreańskiej marynarki wojennej na japońskiej imprezie od 2015 roku.

28 października: Japonia rozważa zakup amerykańskich pocisków Tomahawk. Dziennik Yomiuri Shimbun poinformował, że Tokio jest w końcowej fazie rozmów z rządem USA dotyczących zakupu rakiet średniego zasięgu Tomahawk, które są wystrzeliwane z morza. Japonia rozważa zakup opracowanych przez USA pocisków w celu przeciwdziałania rosnącym zagrożeniom regionalnym, w tym ze strony Korei Północnej. Półwysep Koreański znajdzie się w zasięgu rakiet, w zależności od miejsca ich wystrzelenia. Potencjalny zakup pocisków jest niezwykle kontrowersyjny. W artykule 9 konstytucji, Japonia wyrzeka się wojny i odmawia używania siły do rozstrzygnięcia sporów międzynarodowych. Siły Samoobrony i wykorzystywane przez nich

sprzęt powinien ograniczać się do roli ściśle defensywnej. Pociski Tomahawk mogą nie zostać zakwalifikowane do tej kategorii.

29 października: Japonia utworzy nowy wspólny sztab Sił Samoobrony.

Japonia zamierza utworzyć wspólny sztab i nowe stanowisko dowódcy nadzorującego trzy sekcje Sił Samoobrony, aby lepiej koordynować działania z wojskiem amerykańskim w sytuacjach kryzysowych. Restrukturyzacja może nastąpić już w 2024 roku. Wyznaczony oficer będzie nadzorował operacje lądowych, morskich i powietrznych Sił Samoobrony i komunikował się ze swoim amerykańskim odpowiednikiem. W tym celu rząd musi zmienić ustawę o Siłach Samoobrony. Do 2027 roku ma powstać system szybkiego reagowania. Niektórzy eksperci obawiają się, że Chiny mogą potencjalnie rozważyć inwazję na Tajwan. Obecnie Biuro Połączonych Sztabów SDF jest nadzorowane przez szefa sztabu, jedyną osobę odpowiedzialną za komunikację z premierem i amerykańskimi wojskowymi. Szef sztabu ma jednak dodatkowe obowiązki, zwłaszcza w zakresie zapewnienia wykonania rozkazów.

29 października: brak informacji o następcy rosyjskiego ambasadora w Japonii.

Ambasador Michaił Galuzin, zagorzały obrońca inwazji Rosji na Ukrainę, opuści swoje stanowisko w listopadzie. Agencja RIA Novosti donosi, że Galuzin opuszcza swoje stanowisko z powodu negatywnego zwrotu w stosunkach dwustronnych wywołanego inwazją na Ukrainę 24 lutego. Rosyjskie MSZ nie zdecydowało jeszcze kiedy do Japonii zostanie wysłany jego następca. Biegłe władający językiem japońskim Galuzin objął stanowisko ambasadora w styczniu 2018 roku.

31 października: poparcie dla gabinetu Kishidy spadło do 42%.

Poparcie dla gabinetu premiera Fumio Kishidy do 42% w najnowszym sondażu Nikkei/TV Tokyo. Znaczna część Japończyków pozostaje niezadowolone z powiązań Kościoła Zjednoczeniowego z Partią Liberalno-Demokratyczną. Dezaprobatą publiczną wyniosła 49%. Usunięcie przez Kishidę Yamagiwy Daishiro, japońskiego ministra odpowiedzialnego za bezpieczeństwo gospodarcze, z powodu jego powiązań z Kościołem oraz przedstawienie nowych narzędzi mających na celu walkę z inflacją nie przyczyniły się do wzrostu poparcia. Poparcie dla rządu spadało przez pięć miesięcy z rządu, z najwyższego poziomu 66% w maju.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w październiku był XX Zjazd Komunistycznej Partii Chin podczas którego, doszło do dalszej konsolidacji władzy w rękach Xi Jinpinga. W nadchodzących miesiącach japońska dyplomacja podejmie próbę

organizacji bezpośredniego spotkania premiera Kishidy Fumio z przewodniczącym Xi. Organizacja szczytu w nadchodzących tygodniach może być jedną z ostatnich okazji do wykorzystania 50. rocznicy normalizacji stosunków dyplomatycznych pomiędzy Japonią a Chinami. Bezpośrednie spotkanie mogłoby dać podwaliny do rozpoczęcia procesu zbliżenia japońsko-chińskiego opartego głównie na konstruktywnych relacjach handlowych. Niestety rosnące napięcie wokół Tajwanu oraz pogarszająca się sytuacja bezpieczeństwa w regionie Indo-Pacyfiku to jedne z najpoważniejszych przeszkód w budowaniu konstruktywnych relacji z Pekinem.

Wydarzenia w październiku pokazały również nasilenie kursu politycznego zmierzającego do zwiększenia japońskich wydatków na obronność oraz wzmocnienia „anty-chińskich” sojuszy w regionie Azji i Pacyfiku. Warto zwrócić uwagę na doniesienia o planowanej reformie Sił Samoobrony i utworzeniu nowego wspólnego sztabu. Bardzo istotnym wydarzeniem było również podpisanie traktatu wojskowego z Australią oraz rozpoczęcie dyskusji na temat utworzenia stałych sił morskich w ramach QUAD. Najciekawszym wydarzeniem, które pokazuje jak daleko zapędziła się obecna administracja, była informacja o chęci zakupu amerykańskich pocisków Tomahawk, których Japonia nie może wykorzystać przy obecnych ograniczeniach konstytucyjnych. Dlatego też w najbliższych miesiącach należy spodziewać się nasilenia debaty politycznej dotyczącej przyznania japońskim Siłom Samoobrony możliwości przeprowadzenia prewencyjnego uderzenia na bazy wroga. Będzie to kolejny krok w kierunku erozji artykułu 9 Konstytucji Japonii.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

5 października: Japonia wznawia pracę ambasady w Kijowie. Japonia po siedmiu miesiącach przerwy otworzyła ambasadę w Kijowie, powołując się na poprawę warunków bezpieczeństwa w stolicy. Po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji pracownicy japońskiej ambasady zostali przeniesieni do biura łącznikowego we Lwowie. Pracownicy ambasady mają skupić się na koordynowaniu pomocy humanitarnej oraz pomocy w odbudowie kraju. Ze względów bezpieczeństwa ambasada będzie działać w ograniczonym zakresie przy minimalnej liczby pracowników.

9 października: prezydent Zeleński uznaje japońskie roszczenia do Kuryli Południowych. Prezydent Ukrainy podpisał dekret uznający suwerenność Japonii nad spornymi Terytoriami Północnymi. Ukraiński rząd stwierdził, że Rosja nie ma prawa do okupowania wysp. Terytoria Północne zostały zajęte przez wojska radzieckie w ostatnich dniach II wojny światowej. Prezydent Zeleński

powiedział, że po rozpoczęciu wojny przeciwko Ukrainie i międzynarodowemu porządkowi prawnemu „jest tylko kwestią czasu prawdziwe wyzwolenie wszystkiego, co kiedyś było zagarnięte, a teraz jest pod kontrolą Kremla”.

11 października: Podlaskie Forum Ekonomiczne na temat współpracy z Azją. W panelu otwierającym Forum udział wzięli ambasador Republiki Korei Hoonmin Lim, ambasador Japonii Miyajima Akio, ambasador Wietnamu Nguyen Hung, ambasador Malezji Dato' Chitra Devi Ramiah, radca-minister ds. Gospodarki i Handlu z ambasady Chin Xu Xiaofeng oraz Mariusz Dąbrowski z Urzędu Marszałkowskiego Podlasia. Ambasador Miyajima przypomniał, że za sukces związany ze wzrostem japońskich inwestycji w Polsce odpowiadają trzy czynniki: położenie, koszty i ludzie.

14 października: otwarcie wystawy „Hiroszima, Nagasaki - bomba atomowa” w Gdańsku. W otwarciu wystawy wzięli udział ambasador Japonii w Polsce Akio Miyajima, dyrektor Muzeum Pokoju w Hiroszimie Takigawa Takuo i dr hab. Grzegorz Berendt, dyrektor Muzeum II Wojny Światowej. Ambasador Miyajima potępił groźby użycia bomby atomowej, jakie w kierunku wolnego świata formułuje Rosja. Ambasador mówił o staraniach japońskiego rządu zmierzających do likwidacji broni jądrowej oraz wyraził nadzieję na rozwinięcie współpracy z Polską w tym obszarze.

20 października: Węgry otwierają nowy terminal handlowy. Największy w Europie terminal kontenerów morskich został otwarty na Węgrzech. Będzie on obsługiwał towary z Chin, Japonii i Korei Południowej i odegra ważną rolę w ruchu euroazjatyckim, dostarczając towary alternatywną drogą i w większych ilościach niż dotychczas. Zbudowany w pobliżu granicy z Ukrainą, port będzie w stanie obsłużyć do milionów kontenerów rocznie. Terminal może odegrać ważną rolę w eksporcie zboża z Ukrainy do reszty świata. Inwestycja East-West Gate (EWG) o wartości 95 milionów dolarów jest realizowana od ponad roku.

22 października: otwarcie fabryki przewodników do akumulatorów na Węgrzech. Toyo Ink SC Holdings Co., japoński producent specjalistycznych chemikaliów, ogłosiła oficjalne otwarcie nowej spółki Toyo Ink Hungary LLC, w miejscowości Ujhartyan w okręgu Pest na Węgrzech. Nowy podmiot produkuje i sprzedaje materiały przewodzące CNT dla baterii litowo-jonowych wykorzystywanych w pojazdach elektrycznych. Firma podpisała umowę na dostawy dla SK On, wiodącego południowokoreańskiego dostawcy baterii EV o wysokiej gęstości energetycznej. Inwestycja o wartości 17 milionów USD jest częścią długoterminowego planu biznesowego Toyo Ink Group w celu wzmocnienia globalnej sieci produkcyjnej i dystrybucyjnej.

27 października: spotkanie z japońskimi importerami wołowiny. Sekretarz stanu Ryszard Bartosik spotkał się z importerami wołowiny z Japonii.

Przedsiębiorcy japońscy przebywają w Polsce w ramach programu promocyjnego „Europejska wołowina na azjatyckich rynkach”, który jest współfinansowany ze środków UE. Celem programu jest wsparcie europejskich przedsiębiorców w nawiązywaniu relacji biznesowych z partnerami z Japonii i Hongkongu. Podczas spotkania udzielono szczegółowych informacji nt. sektora produkcji wołowiny w Polsce oraz zasad dotyczących eksportu żywności pochodzenia zwierzęcego z Polski. Inicjatorem i organizatorem kampanii jest Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego.

30 października: rozmowy na temat poszerzenia dostępu do rynku japońskiego dla polskich produktów rolnych. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk spotkał się z ambasadorem Japonii w Polsce Akio Miyajimą. Podczas spotkania podsumowano efekty wrześniowej wizyty ministra Kowalczyka w Japonii. We wrześniu zorganizowano spotkanie ministrów rolnictwa Polski i Japonii, którego celem było omówienie perspektyw rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej w ramach Partnerstwa Strategicznego, w tym zwiększenia eksportu polskiej żywności na rynek japoński. Polskie instytucje prowadzą zintensyfikowane działania zmierzające do zwiększenia eksportu polskiej wołowiny, drobiu i owoców do Japonii.

31 października: prace nad projektem polsko-japońskiego reaktora wysokotemperaturowego. Polska i Japonia mają wspólnie opracować podstawowy projekt wysokotemperaturowego, eksperymentalnego reaktora jądrowego HTTR chłodzonego gazem. Pierwsza umowa zostanie podpisana w najbliższej przyszłości. Japońska Agencja Energii Atomowej poinformowała, że podpisze z Polską umowę o współpracy w projektowaniu reaktora. Na razie nie wiadomo kiedy rozpoczną się prace nad projektem. Strona japońska ma sprzedać Polsce technologię budowy reaktora.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

12 października: Nissan sprzedaje swoje aktywa na terenie Rosji. Japoński producent samochodów sprzedał swoje rosyjskie udziały państwowej korporacji NAMI za kwotę 1 dolara. Japońska firma zachowała prawo do odkupu firmy w ciągu sześciu miesięcy. Decyzja ta oznacza stratę w wysokości około 687 milionów dolarów. Firma NAMI przejęła funkcjonującą fabrykę Nissana w Petersburgu i oddziały dystrybucyjne w Moskwie. Nissan nie był w stanie zapewnić wystarczającą ilość części do budowy samochodów w Rosji od nałożenia międzynarodowych sankcji na ten kraj.

14 października: japoński rząd chce przedłużyć żywotność reaktorów jądrowych. Japońskie Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu rozważa

całkowite zniesienie regulacji, które nakazują zamknięcie elektrowni jądrowych starszych niż 60 lat. Japońskie prawo ogranicza żywotność reaktorów jądrowych do 40 lat, z możliwością przedłużenia o 20 lat. Ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z zaostrzeniem zasad bezpieczeństwa dla reaktorów jądrowych po katastrofie w elektrowni Fukushima I w 2011 roku. W obliczu rosnących cen energii i odchodzenia od paliw kopalnych, reaktory jądrowe są ponownie przedstawiane jako niezbędny sposób na zapewnienie stabilnych dostaw energii elektrycznej ograniczania emisji dwutlenku węgla. Nowe regulacje pozwoliłyby operatorom na nieograniczone przedłużenie okresu eksploatacji, o ile reaktory zostaną uznane za bezpieczne przez Urząd Regulacji Energetyki.

14 października: Uniqlo notuje rekordowe zyski. Właściciel marki Uniqlo, firma Fast Retailing przedstawiła rekordowy zysk roczny, co oznacza odbicie po zastoju wywołanym pandemią COVID-19. Japońska grupa odzieżowa oczekuje dalszego wzrostu przychodów o ponad 15%. Zdaniem kierownictwa firmy środowisko biznesowe nadal jest ciężkie w świetle postępującej inflacji i szybkiej deprecjacji jena. Największe trudności widać na rynku chińskim, który odpowiada za niemal połowę przychodów ze sprzedaży Uniqlo poza Japonią.

21 października: inflacja w Japonii najwyższa od ośmiu lat. Inflacja konsumencka w Japonii wzrosła do poziomu 3,0%. Wartość jena spadła do najniższego poziomu od 32 lat co powoduje wzrost kosztu towarów importowanych. Bank Japonii próbuje wspierać słabą gospodarkę poprzez utrzymywanie ultra niskich stóp procentowych. Wzrost krajowego indeksu cen konsumenckich (CPI), który zawiera koszty paliwa, pozostaje już szósty miesiąc powyżej celu 2,0% zakładanego przez Bank Japonii. Rosnąca presja cenowa oraz spadek jena poniżej bariery 150 do dolara sprzyjają spekulacjom rynkowym w najbliższych miesiącach. Za wzrost cen odpowiadają głównie rosnące koszty importu.

23 października: coraz więcej japońskich firm próbuje uniezależnić się od dostaw z Chin. Japońskie firmy starają się budować nowe łańcuchy dostaw, które nie będą zależne od Chin, w obliczu rosnącego konfliktu tego kraju z USA. Honda Motor od roku opracowuje plan restrukturyzacji, którego celem jest zbadanie możliwości budowy samochodów osobowych i motocykli przy użyciu jak najmniejszej ilości części wyprodukowanych w Chinach. Chiny stanowią ponad 30% globalnej sprzedaży Hondy i w przyszłości najprawdopodobniej nie ulegnie to drastycznej zmianie. Honda próbuje jednak opracować scenariusz na wypadek sytuacji kryzysowej. Honda jest na etapie szacowania kosztów pozyskania części z innych regionów, takich jak Azja Południowo-Wschodnia.

28 października: rząd planuje zmiany w przepisach w celu przejścia na cyfrowy system administracji. Podczas obrad Cyfrowego Nadzwyczajnego Administracyjnego Komitetu Doradczego rząd zdecydował o zniesieniu około 99 procent tzw. „analogowych przepisów”. Regulacje analogowe to zasady przewidziane w ustawach lub rozporządzeniach, które wymagają zaangażowania człowieka, takie jak potwierdzenie na oczach osoby, procedury „twarzą w twarz” lub stała obecność personelu ludzkiego w danym miejscu. Takie przepisy spowalniają cyfryzację społeczeństwa. Rząd ma nadzieję, że zniesienie analogowych przepisów doprowadzi do wzrostu gospodarczego, z towarzyszącymi korzyściami, takimi jak bardziej powszechne stosowanie telepracy, mniej czasu potrzebnego na ukończenie zadań i zwiększenie bezpieczeństwa. Do końca 2022 roku zostanie przygotowana nowa mapa drogowa dotycząca zmiany odpowiednich ustaw.

28 października: Bank Japonii planuje utrzymanie niskich stóp procentowych. Bank Japonii podjął decyzję o utrzymaniu luźnej polityki monetarnej. Przewodniczący banku Kuroda Haruhiko wskazał na gotowość do zaakceptowania ryzyka związanego z osłabieniem jena. BOJ opublikował projekcje wzrostu inflacji do poziomu 2,9% w roku fiskalnym 2022 i 1,6% w roku 2023. Średnia prognoza wzrostu gospodarczego została obniżona, do 2% z 2,4% w roku fiskalnym 2022 i do 1,9% z 2% w roku fiskalnym 2023. Zdaniem Kurody agresywne zacieśnianie polityki pieniężnej przez zagraniczne banki centralne może okazać się przesadnym działaniem, które może prowadzić do poważnej recesji.

28 października: gabinet zatwierdza dodatkowy pakiet „anty-inflacyjny”. Rząd zatwierdził pakiet gospodarczy o wartości 39 trylionów jenów (około 267 miliardów dolarów), aby poradzić sobie z rosnącymi cenami i pomóc w „reanimacji gospodarki”. Część pakietu zostanie pokryta z budżetu uzupełniającego o wartości, który zostanie przedłożony na nadzwyczajnej sesji Sejmu. Pakiet opiera się na czterech głównych filarach. 12,2 bilionów jenów zostanie przeznaczonych na zmniejszenie rachunków za energię elektryczną oraz umożliwienie firmom podniesienia płac. Oczekuje się, że pierwszy filar obniży miesięczny rachunek za prąd dla przeciętnej rodziny o około 2 000 jenów. Około 4,8 biliona jenów zostanie wykorzystane na wykorzystanie słabego jena poprzez promocję turystyki i rozszerzenie eksportu. 6,7 bln jenów ma przyspieszyć działania w kierunku budowy „nowego kapitalizmu” poprzez utworzenie programów przekwalifikowania i innych programów inwestowania w zasoby ludzkie. Około 10,6 bilionów jenów jest przeznaczonych na zarządzanie katastrofami, projekty robót publicznych oraz bezpieczeństwo ekonomiczne i żywnościowe.

KOMENTARZ

W październiku warto zwrócić na ciekawą zmianę retoryki rządowej dotyczącej inflacji i osłabienia japońskiej waluty. Pomimo tego, że inflacja w Japonii rośnie szybciej niż przewidywał bank centralny, Kuroda Haruhiko utrzymuje stopy procentowe na bardzo niskim poziomie. Tym sposobem Japonia w odróżnieniu od gospodarek zachodnich stawia na zapewnienie dostępu do taniego pieniądza. Szef Banku Japonii przestrzega, że nadmierne podnoszenie stóp procentowych może prowadzić do poważnej recesji w Stanach Zjednoczonych i strefie Euro. Jeżeli japońskie stopy procentowe pozostaną na niskim poziomie w dłuższej perspektywie może dojść do dalszego rozjechania się polityki fiskalnej Japonii i Stanów Zjednoczonych, co jeszcze bardziej osłabi japońską walutę. Co ciekawe zarówno ze strony banku centralnego jak i ze strony rządu można usłyszeć coraz liczniejsze komentarze na temat potencjalnych korzyści płynących z osłabienia japońskiej waluty. Słaby jen może być szansą dla japońskiego sektora turystycznego i rolnictwa. Stanowisko to zostało zestawione z wrześnieją decyzją o zniesieniu ograniczeń covidowych w ruchu turystycznym. Administracja Kishidy przedstawiła ambitny plan „reanimacji” japońskiej gospodarki, który będzie się jednak opierał na dalszym zadłużaniu społeczeństwa. W okresie pandemicznym kolejne pakiety pomocowe spowodowały poważną dyskusję na temat kondycji japońskiego budżetu. Pomimo rosnącego zadłużenia wśród komunikatów rządowych nie wiele słychać na temat polityki zacieśniania pasa.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

